

**СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

«Теорія держави і права»

Ступінь вищої освіти	<i>Бакалавр</i>
Освітньо-професійна програма	<i>«Право»</i>
Факультет	<i>Юридичний</i>
Кафедра	<i>Цивільно-правових дисциплін</i>
Семестр	<i>І</i>
Кількість кредитів	<i>4</i>
Мова викладання	<i>українська</i>

Викладач	<i>к.ю.н., доц. Дума Володимир Васильович</i>
Контактна інформація	<i>megu-duma@ukr.net</i>

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Анотація	Метою викладання навчальної дисципліни «Теорія держави і права» є засвоєння комплексу загальних базових знань про державно-правові явища, державно-правову організацію суспільства; отримання уявлень про основні категорії, що відображають особливі властивості держави і права; з'ясування закономірностей становлення та розвитку загальнотеоретичної юридичної науки та значення загальнотеоретичних знань для наступної практичної діяльності. Предмет теорії держави
Мета та цілі	Метою дисципліни «Теорія держави і права» є формування в студентів компетентностей, які сприяють абстрактному і логічному мисленню, здатності формулювати власні думки, самокритичності, вмінні працювати з джерелами і фактичним матеріалом, грамотно і точно формулювати та висловлювати свої позиції, належним чином їх обґрунтовувати, брати участь в аргументованій дискусії.
Результати навчання	Після успішного завершення курсу студент зможе: виявляти здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, вміння застосовувати знання з теорії держави і права у практичних ситуаціях. застосовувати знання і розуміння предметної області теорії держави і права та розуміння професійної діяльності, структури правничої професії та її ролі у суспільстві, розуміння ретроспективи формування правових та державних інститутів; демонструвати здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку права, його місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій; проявляти повагу до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміти їх правову природу; вільно демонструвати знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права; виявляти здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти, здатність аналізувати правові проблеми,

	<p>формувати та обґрунтовувати правові позиції; демонструвати здатність до логічного, критичного і системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності; виказувати здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації; здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми в сфері держави і права та демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання; проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів щодо державно-правових явищ з різних джерел, а також використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин; працювати в групі, розв'язуючи завдання щодо розвитку державно-правових явищ, формуючи власний внесок у виконання завдань групи; виявляти знання і розуміння основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи; пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів; 4 застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.</p>
<p>Соціально-психологічні аспекти професійної компетентності (Soft skills)</p>	<p>Під час вивчення дисципліни студент отримує можливість формувати та розвивати soft skills - соціально-психологічні аспекти професійної компетентності: навички комунікації, лідерство, здатність брати на себе відповідальність і працювати в критичних умовах, вміння вирішувати конфліктні ситуації, працювати в команді, управляти своїм часом, розуміти важливість дедлайнів, здатність логічно і системно мислити, креативність та інше</p>
<p>Пререквізити</p>	<p>Базові знання з дисциплін: "Історія держави і права України та зарубіжних країн", «Юридична деонтологія», «Філософія».</p>

СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Тема	План, короткі тези	Завдання
<p>1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТЕОРІЇ ДЕРЖАВИ І ПРАВА</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Предмет теорії держави і права. - Методологія теорії держави і права. - Функції теорії держави і права. - Місце теорії держави і права серед інших юридичних наук. 	<p>Тести, питання</p>
<p>2. ВИНИКНЕННЯ І РОЗВИТОК ДЕРЖАВИ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Причини виникнення держави. - Процес формування і розвитку народів. - Роль права у виникненні та зміцненні державної організації суспільства. - Історичний розвиток держави: <ul style="list-style-type: none"> а) держави античного світу; б) держави феодального середньовіччя; в) станова держава; г) сучасна держава. - Відмінність держави від додержавної організації суспільства. 	<p>Тести, кейси</p>
<p>3. ЗАГАЛЬНЕ ПОНЯТТЯ ТА ОЗНАКИ ДЕРЖАВИ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Поняття держави та її суті, різні підходи до даної проблеми. - Характерні ознаки держави та їхній зміст. - Відмінність держави від інших організацій суспільства. 	<p>Кейси, тести</p>

4. ФОРМА ДЕРЖАВИ.	<ul style="list-style-type: none"> - Загальне поняття форми держави. - Форма державного правління. - Основні види державного устрою. - Державний режим. 	Кейси, практичні завдання
5. ФУНКЦІЇ ДЕРЖАВИ	<ul style="list-style-type: none"> - Поняття функцій держави. - Форми і методи здійснення функцій держави. - Види державних функцій 	практичні завдання
6. МЕХАНІЗМ ТА АПАРАТ ДЕРЖАВИ	<ul style="list-style-type: none"> - Поняття механізму держави та його складові елементи. - Напрямки вдосконалення функціонування механізму держави у сучасній державі. - Поняття апарату держави та його ознаки. - Види органів держави, їхні ознаки та класифікація. - Органи сучасної Української держави. 	Кейси, практичні завдання
7. ПОЛІТИЧНА СИСТЕМА СУСПІЛЬСТВА	<ul style="list-style-type: none"> - Поняття політичної системи суспільства. - Поняття політики та її суть. - Елементи політичної системи суспільства та їхня характеристика. - Політична організація суспільства. - Суб'єкти політики та їхня характеристика. 	Кейси, тести
8. ДЕРЖАВА У ПОЛІТИЧНІЙ СИСТЕМІ СУСПІЛЬСТВА	<ul style="list-style-type: none"> - Держава як центр політичної системи суспільства. - Співвідношення держави та інших суб'єктів політичної системи. - Поняття та види влади. - Державна влада. - Принципи функціонування і розвитку сучасної політичної системи. 	практичні завдання
9. ДЕМОКРАТИЧНА ПРАВОВА ДЕРЖАВА	<ul style="list-style-type: none"> - Історія становлення і розвитку ідеї правової держави. - Поняття правової держави. - Головні ознаки правової держави. - Громадянське суспільство та його значення у формуванні та функціонуванні правової держави. - Демократія та її суть. 	практичні завдання
10. ПОНЯТТЯ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ ПРАВ ЛЮДИНИ	<ul style="list-style-type: none"> - Поняття прав людини. - Історія виникнення та розвитку ідеї прав людини. - Права людини та їхня відмінність від інших прав. - Класифікація прав людини. - Міжнародно-правові стандарти та джерела прав людини 	Тести/ практичні завдання
11. МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ ЗАКРІПЛЕННЯ І ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ	<ul style="list-style-type: none"> - Міжнародно-правові документи з прав людини. (всесвітні, регіональні) - Міжнародно-правові організації з прав людини. (всесвітні, регіональні) - Міжнародно-правові стандарти прав людини та законодавство України. 	Тести, питання
12. ЗАГАЛЬНЕ ВЧЕННЯ ПРО ПРАВО. ПОНЯТТЯ ПРАВА ТА ЙОГО ВИДИ	<ul style="list-style-type: none"> - Визначення поняття права. - Значення загального поняття права. - Право як соціальне явище. - Соціальні норми та їхні види. - Ознаки права та його відмінність від інших соціальних норм. - Об'єктивне та суб'єктивне право. 	Тести, кейси

	<ul style="list-style-type: none"> - Публічне та приватне право. - Природне та позитивне право. 	
13. ПРАВОСВІДОМІСТЬ	<ul style="list-style-type: none"> - Поняття правосвідомості. - Система правосвідомості: правова ідеологія, правова психологія, правова поведінка. - Функції правосвідомості. - Структура правосвідомості. - Взаємодія правосвідомості і права. - Правова культура особи та правове виховання. 	Кейси, тести
14. ОБ'ЄКТИВНЕ ЮРИДИЧНЕ ПРАВО. ПРАВОВА (ЮРИДИЧНА) НОРМА	<ul style="list-style-type: none"> - Поняття об'єктивного юридичного права. - Функції права. - Основні принципи об'єктивного юридичного права. - Поняття та ознаки правової норми. - Структура правової норми. - Види правових норм. - Спосіб викладення правових норм у правових актах. 	Кейси, практичні завдання
15. ДЖЕРЕЛА ПРАВА. НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ, ВИДИ ТА ХАРАКТЕРИСТИКА	<ul style="list-style-type: none"> - Поняття джерела (форми) права та його види. - Правовий звичай. - Нормативно-правовий договір як джерело права. - Інші джерела права (правовий прецедент, релігійно-канонічні тексти та міжнародно-правові акти). - Правотворчість. - Принципи правотворчості. - Стадії правотворчості. - Властивості та види нормативно-правових актів. - Поняття юридичної сили нормативно-правового акту. - Закон, загальне поняття та види законів. - Підзаконні нормативно-правові акти та їхні види. - Дія нормативно-правових актів у часі (пряма, зворотна, переживаюча), просторі та за колом осіб. 	практичні завдання
16. ПРАВОВІ СИСТЕМИ СУЧАСНОСТІ. СИСТЕМА ПРАВА ТА СИСТЕМА ЗАКОНОДАВСТВА.	<ul style="list-style-type: none"> - Поняття правової системи. - Романо-германська правова система. - Система загального права. - Інші правові системи. - Поняття системи права та її структури. - Поняття елементів системи права: галузь права та інститут права. - Поняття системи законодавства. - Поняття та види систематизації законодавства. 	Кейси, практичні завдання

17. ПРАВОВІ НОРМИ. РЕАЛІЗАЦІЯ ПРАВОВИХ НОРМ. ЗАСТОСУВАННЯ ПРАВОВИХ НОРМ.	<ul style="list-style-type: none"> - Поняття, види та ознаки правомірної поведінки. - Поняття та форми реалізації юридичних норм: використання, виконання, дотримання. - Поняття та основні риси застосування юридичних норм. - Акти застосування юридичних норм: поняття, ознаки, види. - Загальні вимоги правильного застосування правових норм. - Основні стадії застосування правових норм. - Застосування правових норм за аналогією. 	Кейси, тести
18. ПРАВОВІ ВІДНОСИНИ	<ul style="list-style-type: none"> - Поняття, ознаки, зміст та види правовідносин. - Суб'єкти правовідносин: поняття і види. - Поняття та види об'єктів правовідносин. - Юридичні факти: поняття, класифікація. 	практичні завдання
19. ЗАКОННІСТЬ ТА ПРАВОПОРЯДОК	<ul style="list-style-type: none"> - Поняття та принципи законності. - Поняття правопорядку. - Гарантії законності. 	практичні завдання
20. МЕХАНІЗМ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ	<ul style="list-style-type: none"> - Поняття механізму правового регулювання та його відмінність від правового впливу. - Способи та типи правового регулювання. - Механізм правового регулювання та його стадії і елементи. - Ефективність правового регулювання. - Юридична техніка. 	Тести/ практичні завдання

ЛІТЕРАТУРА ТА НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

1. Актуальні грані загальнотеоретичної юриспруденції : моногр. / Ю. М. Оборотов, В. В. Завальнюк, В. В. Дудченко та ін.; за ред. Ю. М. Оборотова. О.: Фенікс, 2012. 492 с.
2. Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т. Т. 3: Загальна теорія права. Харків: Право, 2017. 952 с.
3. Загальна теорія права: підручник / за заг. ред. М. І. Козюбри. Київ: Ваіте, 2015. 392 с.
4. Загальна теорія права: підручник / О. В. Петришин, Д. В. Лук'янов, С. І. Максимов, В. С. Смородинський та ін. ; за рнд. О. В. Петришина. Харків: Право, 2020. 568 с.
5. Крестовська Н. М., Матвеева Л. Г. Теорія держави і права: Підручник. Практикум. Тести. К.: Юрінком Інтер, 2021. 584 с.
6. Конституція України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР// [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
7. Мурашин О. Г. Загальна теорія держави і права: підручник. Київ: Університет «Україна», 2014. 561 с.
8. Наливайко Л. Р., Вітвіцький С. С. та ін. Теорія держави і права в тестових завданнях: навч. посіб. / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. Л. Р. Наливайка. Дніпропетровськ: Середняк Т. К., 2014. 358 с.
9. Рабінович П. М. Основи загальної теорії права та держави: навч. посіб. 10- те вид., допов. Львів: Край, 2009. 224 с.
10. Скакун О. Ф. Теорія права і держави: підручник. 4-ге вид., допов. і перероб. Київ: Алерта; ЦУЛ, 2014. 524 с.
11. Теорія держави і права: Академічний курс: підручник / за ред. О. В. Зайчука, Н.

М. Онищенко. Київ: Юрінком Інтер, 2006. 688 с.

12. Теорія держави та права : навч. посіб. / за заг. ред. С. Д. Гусарева, О. Д. Тихомирова. К. : НАВС, Освіта України, 2017. 320 с.

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Загальна політика	Здобувач освіти зобов'язаний відвідувати всі заняття згідно розкладу, не спізнюватися. Дотримуватися етики поведінки. Працювати з навчальною літературою, з літературою на електронних носіях і в Інтернеті. При пропуску лекційних занять проводиться усна співбесіда за темою. Відпрацьовувати практичні заняття. Виконати індивідуальне завдання.
Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.
Політика щодо академічної доброчесності	Під час виконання завдань вимагається дотримання правил академічної доброчесності. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

ОЦІНЮВАННЯ

Нарахування балів

Види оцінювання	Бали
Змістовий модуль 1 (теми 1-10)	30
Змістовий модуль 2 (теми 11-20)	30
Підсумковий контроль (теми 1-20)– екзамен	40

Розподіл балів для оцінювання успішності студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни